

Sprawozdanie z 2018 roku – streszczenie

Zadanie 1.7. Poszerzanie różnorodności gatunków i odmian roślin ogrodniczych na obszarach wiejskich oraz podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie znaczenia roślinnych zasobów genowych.

Kierownik zadania: dr Dorota Kruczyńska

W 2018 roku prowadzono następujące prace:

1) Wytypowanie dawnych i miejscowych odmian roślin ogrodniczych w oparciu o istniejącą bazę danych i przeprowadzoną waloryzację obiektów kolekcyjnych zgromadzonych w banku genów oraz odmian mających znaczenie w rejonie ich pochodzenia dla zachowania różnorodności w celu ich reintrodukcji;

W 2018 roku przygotowano materiały do reintrodukcji warzyw, które wysłano do 9 gospodarstw zlokalizowanych w różnych rejonach kraju. Nowym tegorocznej reintrodukcji było rozpoczęcie współpracy z fundacjami, których celem jest produkowanie żywności metodami organicznymi z wykorzystaniem dawnych odmian warzyw. Jesienią, przy skansenie w Wielopolskim Muzeum Etnograficznym w Dziekanowicach, założono dwa nasadzenia złożone z dawnych odmian drzew owocowych. Miały one formę małego sadu przy karczynie oraz nasadzenia wzdłuż ogrodzenia przy suszarni chmielu. Łącznie w ramach reintrodukcji wytypowano 82 obiekty warzyw (11 gatunków) oraz 10 odmian jabłoni.

2) Przygotowanie i nieodpłatne udostępnianie niewielkich ilości materiału rozmnożeniowego gatunków roślin warzywnych, sadowniczych i ich dzikich krewniaków wykorzystywanych na cele konsumpcyjne;

Na zasadzie MTA udostępniono obiekty warzyw następujących gatunków: fasola – 2 obiekty, cukinia – 1 obiekt, ogórek – 1 obiekt, pomidor – 3 obiekty, czosnek letni – 220 obiektów, szalotka – 229 obiektów. Udostępniono również zrazy 9 odmian jabłoni oraz 6 odmian gruszy a także materiał rozmnożeniowy wielu gatunków roślin miododajnych. Łącznie w okresie sprawozdawczym przekazano indywidualnym odbiorcom 553 obiekty.

3) Prowadzenie działań promocyjnych dotyczących wartości i możliwości wykorzystania zasobów genowych roślin warzywnych, sadowniczych, ozdobnych i miododajnych (szkolenia, wykłady, warsztaty, broszury, poletka demonstracyjne i innych działań w tym zakresie);

W okresie sprawozdawczym przygotowano szereg imprez promujących zasoby genowe roślin ogrodniczych. Były to spotkania z różnymi grupami odbiorców. Wśród nich byli zarówno profesjonalści produkujący owoce, warzywa i kwiaty na skalę towarową, jak również ogrodnicy amatorzy. W trakcie tych imprez promowano w formie pogadank, wykładów, degustacji a także rozmów i dyskusji materiały zgromadzone w kolekcjach. Pracownicy uczestniczący/prowadzący spotkania informowali także o możliwościach i trybie pozyskiwania dawnych odmian różnych gatunków roślin ogrodniczych. Dodatkowo mieli sposobność przekazywać osobom zainteresowanym bezpłatne materiały promocyjne opracowane w ramach zadania. W okresie sprawozdawczym przygotowano łącznie 20 imprez promujących zasoby genowe roślin ogrodniczych, a pracownicy zaangażowani w prace związane z ochroną zasobów genowych wygłosili 35 referatów/pogadank.

W ramach działań promocyjnych przygotowano opisy i zdjęcia owoców 10 dawnych odmian jabłoni w celu wydrukowania kart odmian udostępnianych zainteresowanym na imprezach promujących dawne odmiany m.in. na wystawach, konferencjach, seminariach i innych. Do druku przygotowano materiały o następujących odmianach: 'Boiken', 'Grafsztynek Inflancki', 'Grafsztynek Prwadziwy', 'James Grieve', 'Książę Albrecht Pruski', 'Landsberska', 'Oliwka Inflancka', 'Pepina Linneusza', 'Pepina Ribstona', i 'Reneta Szara'. Przygotowano także ulotki dla 5 polskich odmian róży rosnących w kolekcji IO: 'Adam Chodun', 'Jarocin', 'Mercury 2000', 'Św. Tereska', 'Veneda'. Dodatkowo w oparciu o wyniki badań i obserwacji w kolekcjach przygotowano do druku 3 broszury z cyklu: Dawne odmiany roślin ogrodniczych do ogrodów przydomowych:

1. Kapusta E., Chojnowski M. Rośliny warzywne. Sałata.
2. Lisek J.. Rośliny sadownicze. Winorośl do ogrodu i winnicy.
3. Matysiak B., Monder M. J. Rośliny ozdobne. Róża.

Ulotki informacyjne odmian oraz broszury, podobnie jak inne materiały promocyjne, zamieszczone są również w formacie PDF na stronie internetowej IO, na podstronie Programu: www.inhort.pl/pw-zg

4) Współpraca z innymi programami dotyczącymi zachowania zasobów genetycznych roślin warzywnych, sadowniczych, ozdobnych i miododajnych w rolnictwie;

W okresie sprawozdawczym prowadzono współpracę z Urzędem Marszałkowskim Województwa Łódzkiego, Polskim Związkiem Pszczelarskim, Wojewódzkimi Związkami Pszczelarzy w Lublinie, Elblągu, Tarnowie, Szczecinie, Gdańsku, Poznaniu i Lesznie, Zespołem Szkół Ponadgimnazjalnych im. Wincentego Witosa w Giebułtowie, Przedsiębiorstwem Hodowlano-Nasiennym W. Legutko, Zrzeszeniem Pszczelarzy Krakowskich, Akademią Pszczelarza w Krakowie, Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych w Zielonej Górze i Łodzi oraz Krajowym Centrum Roślinnych Zasobów Genowych w Radzikowie i Centralnym Ośrodkiem Badania Roślin Uprawnych. W br. nawiązano współpracę z fundacjami Nyleni i Cohabitat oraz stowarzyszeniami Proekologia i Slow Food Dolny Śląsk.

5) Nawiązanie/kontynuacja współpracy z jednostkami zainteresowanymi gatunkami i odmianami zgromadzonymi w kolekcjach roślin warzywnych, sadowniczych, ozdobnych oraz miododajnych.

W ramach zadania kontynuowano współpracę z Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu oraz z Muzeum w Radziejowicach. Podjęto także współpracę z Muzeum w Nieborowie odnośnie zakładania ogrodów kuchennych z obiektów warzyw i owoców pochodzących z kolekcji oraz odtworzenia nasadzeń winorośli. Kontynuowano współpracę z Hodowlą Roślin Bartążek w zakresie wstępnych prac hodowlanych na koniczynie łąkowej o skróconej rurce korony.